

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 Martie st. v.
6 Aprile st. n.

Este în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 13.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Ioan Heliade, Georgiu Lazar, Ioan Văcărescu.

Trei nume mari, eterne în istoria culturii române. Acești trei părinți ai unei epoci întregi, cari au operat renașterea limbii și a literaturii române, au fost contemporani, s'au ajutat unul pe altul în marea lor lucrare, și-au recunoscut reciproc tot geniul lor, admirându-se și iubindu-se până la esaltare.

Prima lor întâlnire e caracteristică. Este o scenă înduioșătoare; un tablou din istoria națională, ce așteaptă marele penel al unui poet-artist pentru a fi reprodus și immortalizat, precum merită.

Heliade mi-a povestit el însuși, de mai multe ori, cu vioiciunea, cu focul, cu junețea impresiunilor, ce conservă încă când eră aproape de 70 de ani, cum s'a aflat el pentru prima dată cu Georgiu Lazar și cu poetul-mecene Văcărescu.

Țera românească eră p'atunci încă tot sub influința grecască; dar nu mai mult grecască c'ân Fanar.

Domnia fanarioților dispăruse pentru totdeauna, lăsând în urmă numai niște usuri dispărute d'atunci și ele, și acea mlădiere, subtilitate în spirite și caractere care astăzi încă servă diplomației junelui stat și-i va servi încă pentru a se trage din lațurile ce i se întind.

Țipetul durerii aruncat la Missolonghi, la Navarin, care resunase până în Franția, până și în inima lui Byron, de-li făcuse să sară în ajutorul unui vechiu popor ilustru ce se esterminează de turci, acel țipet pătrunsesse mai curând încă pe malul Dunării, la poporul mai vecin, care suferise și suferia încă greu jug.

Curentul electric de idei și aspirațiuni de naționalism, resculând pe Boczaris, pe Canaris, s'gduise și pe vechii legionari romani dintre Carpați și Marea-Negru.

Tresărind din somnul secular, ei auziră vocea lui Tudor Vladimirescu. Tudor vorbea însă românesc. Nu mulți îl putură pricepe p'acel timp. Poporul, în miserie desevărsită, uitase că este om. Boerii, mai toți, sciau numai grecesce.

Grecesca timpului eră o grecască înaintea căreia avem a ne închina; eră o grecască-elenică, juni eleniști, nenumerați juni eleniști fugise în principate de jataganul turcesc și aduse cu d'nsii cultura lor clasică antică și ideile lor revoluționare moderne.

Așezați, ca dascali, în familiile boeresci de frunte, ei învățau pe feciorii și pe fetele boerilor romani a cunoșce adâncimea filosofiei antice, frumusețile literaturii elene și amărăciunea jugului străin.

Vedând cum își plâng patria perdată învățătorii lor, învățăceii încă începuseră a pricepe ce este patria.

Asta esplică pentru ce mișcările timpului și naționale și culturale tot din sinul familiilor boeresci a pornit. Pe când aiurea poporul numai versând sânge a putut resturna feudalismul, la romani boerii, ei singuri, au făcut această revoluțiune. Bălăcenii, Văcărescii, Campinenii, Cusăscii, Goleșcii, Brătenii, Rosetescii tot fii de boeri au fost. Séu ei, séu părinții lor, numai cu cultură elină au fost adăpați; botezul culturii occidentale primindu-l mult mai târziu. Nu este o jumătate de secol, decând junii romani merg în Franția, Anglia, Germânia pentru a cere științei moderne cunoștințele de care se arată nesațioși.

D'aci vine că și fete române au ajuns, ca nu altele, să fie admirate pentru classicitatea educațiunii lor. Să ne amintim, că una din ele, prințesa Elena Ghica — mai târziu Dora d'Istria — în etate de 16 ani a pus în uimire, într'o séra la Sans-Soucis, și curtea regală prussiană și pe Alesandru de Humboldt prin adâncile sale cunoștințe de limba, filosofia și literatura elină. Elena Ghica, fusese și ea, eleva dascalului grec, care învățase pe frații sei.

Am arătat mai sus, că între romani eră deia focul clădit; trebuia acum numai schinteia ce să-l aprindă.

La focul clădit, vine și schinteia trebuitoare.

Georgiu Lazar trecuse Carpații; el se așezase în Bucuresci.

Scopul lui fusese: deschiderea de școli superioare românesci. În parte ajunsese deja acest scop.

Heliade, și el eră în Bucuresci. El venise din Pitesci pentru a se adăpa cu știința la școlile dascalilor greci și le urmă cursurile cu râvnă și entuziasm.

Dela Pitesci adusese o scrisore de recomandățiune pentru Ioan Văcărescu dela familia Goleșcilor, mi se pare, însă tot hesită a se presentă, el atât de june, el atât de neespert, la marele boer, la marele poet Ioan Văcărescu.

Heliade sciea și p'atunci românesc; dar ce românescă?!

Și dela cine ar fi și putut învăța?... Clasa cultă în țera nu-și cunoșcea limba maternă și Heliade eră încă pré june pentru a sci să m'ergă la sorgintea unde ar fi putut sorbi cu prisos. El nu sciea încă, că tot tesaurul de limbă, de poesie, se p'ote afla la popor și că de voiesce a sci, la popor să m'ergă să învețe.

În fine în una din zile Heliade se decise a se presentă la Ioan Văcărescu.

Vulturii-pui, ei pot mai bine presimți puterea vulturului mare și d'acesta îi cuprinde frică în apropierea lui.

Heliade ajunsese la ușa poetului-mecene și se sfiâ să intre. În casă se vorbea tare. El se opri pe prag.

Vorbire cum auzea atunci, Heliade nu mai auzea. Cuvintele erau d'o armonie, d'o sonoritate nepomenită și vocea ce le roștia, puternică și emoționată. Heliade remase confus, la ușa întredeschisă.

În casă conversațiunea urmă. Erăși sunete ce făceau să-i vibreze inima; erăși cuvinte, multe cuvinte noue, dar înțelegibile, energice, pătrunzătoare ce-i sguđuiau sufletul. Eră un torent necunoscut ce viniă cu vehemență și-l cuprindea din toate părțile și-l tēriă cu sine.

Lazar, Georgiu Lazar vorbea românește, cerea școli române, numai române, demonstrând că limba română e aptă pentru toate științele; că ea este egală, că poate fi superioară multor alte limbi.

Văcărescu, ascultând, părea învins și convins.

Heliade cu sufletul seu de poet, de român, înmărmurise. Simțirile mari de care eră coplesit se întreisbiau cu atâta putere, încât mișcare, cugetări erau paralisate. Bătăile inimii sale abia îl lăsau să asculte.

Acum Lazar încetase; Văcărescu vorbea.

Văcărescu, și el vorbea românește, o limbă môle, dulce, desmierdătoare, ca o apă lină ce curge șoptind șoptele ținelor din alte regiuni.

Poetul apoi începă a ceti. El cetia séu recită poesia sa „Primăvera amorului” cap d'opera poetului, cap d'operă între poezii bucolice.

Heliade se credea p'o lume nouă. Frageda, grăcioasă, încântătoare idilă îl fermecase cu desăvârșire.

Pătruns de simțiri încă nesimțite, el nu mai scie ce face, rumpe ușa, se precipită în casă...

O clipă încă și etă-l plângend în genunchi, la picioarele celor ce-i descoperise splendida lume necunoscută; lumea românească.

Văcărescu, Lazar nu cunosc p'acest june străin, nu pricep acea esaltațiune. Ei se uită, se miră, întrebă...

Heliade nu pôte decât plânge de emoțiune, plânge de bucurie, plânge un plâns estatic.

Ce limbă! ce limbă auzea el!... Și acesta eră limba lui!

Rătăcitorul își aflase acum calea.

În fine vocea-i revine; dar slăbă, dar confusă și abia pôte dice:

— Al vostru sânt! Ce limbă! ce limbă!

Explicațiunile numai târziu au putut urmă. Acum viitorul mare poet încă tot nu dice alt decât:

— Al vostru sânt!

A-și mai presintă scrisoarea de recomandațiune deveni inutil. Văcărescu, poet el însuși, ghici curend pe viitorul poet și d'atunci i deschise și casă și inimă.

Școala grecască fu părăsită cu totul și Heliade deveni discipolul lui Georgiu Lazar, cel rai infocat înteu și apoi cel mai ilustru.

Adevărat dăsesse Heliade, din acea ți el al lor a fost: a lui Lazar, a lui Văcărescu, a limbei, a școlei, a poeziei române, a românismului până la mörte.

Din acea ți, viitorul regenerator al culturii românesci a urmat pe Lazar cum urmază pământul sörlele, pentru a se adăpa cu lumina sa.

Mai târziu căldurösele rađe de care eră pătruns, le-a revărsat Heliade atât de abundante, încât a devenit părintele literaturii române.

Constanța de Dunca-Schiau.

Ȋiori de Ȋi . . .

Ȋiori de Ȋi când se revărsă
Lacrimi grele ochii-mi vėrsă,
Găndurile nu-mi dau pace,
Chinu 'n suflet nu mai tace.

Es afară și privesc
Cum din nörte se ivesc
Délurile depărtate,
Măgurile inorate.

Și cum stau, privind, m'apucă
Dor de cale, dor de ducă;
Duce-m'aș colo departe,
La bădița 'n ceea parte,
Ca să-i spun, să-i povestesc
De chinul ce-l pătinesc
Și de plânsul nesfērsit,
De când el m'a părăsit.

Maria Suciū.

D e i a n .

— Novellă. —

(Înceiere.)

De ce te grăbesci, Ilincă, când veđi că ești așa slabă, de nici dece pași nu poți face? În odihnesce-te puțin, séu ți-i urit de mine și vrei să fugi?!

Ilinca roși puțin, privi cu jale în ochii lui și tăcū.

— Ilincă dragă, nu fi așa mâniașă pe mine. Oh de-ai sci cum te iubesc! Séra când me culc, dimineța când me scol, tot la ține-s cu gândul, — șopti ciobanul îmbrătoșând ușurel trupul fetei cu brațul seu puternic. Spune-mi Ilincă; că de nu-mi spui acum, când sântem numai noi de noi, apoi nu-mi vei spune nici odată, spune-mi, Ilincă: iubesci-me?

Copila roși tot mai tare și mai tare, dar nu-i vniă nici un cuvânt pe buze.

— Ilincă, scapă-me de chinurile aceste; spune-mi cuvântul izbăvitor! Spune că me iubesci, ca să fiu omul cel mai norocos în lume, spune, Ilincă, spune!

— Te iubesc, Andrei! — dăse ea încet și-și plecă capul pe peptul lat al ciobanului; — și mi-i gröză, când gândesc, că am să merg ađi mäne acasă, și nu am să te mai vėd. Dar să-mi fi credincios Andrei, cum îți voi fi și eu; căci nu te voi uită nici odată.

— Jur! — respunse ciobanul și o sărută pe frunte. Ș-apoi mai ședură mult așa, unul în brațele celui-altal...

Mare-i fu bucuria bătrânului Burbea, când își vėđu feta scăpată de mörte, căci el își perdū tötă nădejdea de a o mai află. Pe Andrei îl puse vėtaful ciobanilor și drept mulțămită i dădu voie, să-și alégă miöra cea mai frumoșă din turmă.

Eră o séră frumoșă.

Ilinca se furișă afară din casă, să-și iee Ȋiuă bună dela Andrei, căci mäne de dimineța avea să plece cu tatăl ei la vale.

— Remăi cu Dumneđu, Andrei, — șopti înăbușită de lacrimi, — cine scie când o să ne mai vedem?!

— Nu te supără, Ilincă, că de ađi în doue săptămăni ér o să ne 'ntălnim!

— Ce grăesci? — ȕise tresărind Ilinca.

— Da, draga mea, de ađi in doue sęptęmăni am să duc brânză la stăpănul și de ne-a ajutat Dđeu, o să ne mai întâlrim. Ȕr pân'atunci fi pe pace, tóte se vor întórce spre bine. Tu vei fi a mea, și eu al teu.

Ciobanul o luă in brațe și o sărută. Ȕncă o sărutare de despărțire, Ȕncă o lacrimă și Ȕr o sărutare și Ȕncă multe, multe și Ilinca intră in casă lăsând pe Andrei cu inima turburată. Apoi incepũ să cante și cantă, cantă așá de frumos, incăt par cã și luna și stelele se opriră in cale ademenite de cantecele lui jalnic :

Măicuță când m'ai născut,
Mult bine ți-a mai părut,
C'un picior m'ai legănat.
Ȕr când mare am crescut,
Din gură m'ai blăstemat,
Căt voi trăi eu pe lume,
Să trăiesc fără de nume,
Să n'am casă,
Să n'am măsă,
Să n'am parte de noroc
Și in veci să ard in foc.
Ce nu m'ai ucis decăt,*
Să nu trăiesc amărit...

Ilinca 'n casă ascultă și plângea.

IV.

Sърmana Anuță din Boereni cum a slăbit, cum a pălit, decând fuse Deian pe urmă la ei. Mănilor par cã nu-i mai sũnt cele vechi, nu stau de fel la lucru. S'a schimbat cu totul. Umblă căt i đulica de lungă incóci și 'ncolea, par cã caută după cineva, par cã caută niște urme, dar care i se perd la fie-care pas dinaintea ochilor. Și cu căt umblă tot mai mult așá : făr' de nici o ispravă, cu atăt plângea mai amar sęra cãnd se 'ntorcea. Somnul nu-i vine pe ochi cu noptile intregi ; Ȕr decăt chiar adórme din cãnd in cãnd, visuri spăimântătoare nu-i dau nici căt de puțină odihnă...

Maica ei eră tare 'ngrijiată și plângea și ea, și plângeau amędoue.

Ana înșelată, sciea pe cine iubesc Deian ; dar numai una nu sciea, unde s'a dus Ionelul ei și unde se allă acum ?

Trecuseră așá intre cele mai mari chinuri vr'o trei sęptęmăni și mai bine. Inima Anei suferiá ; și cugetul de a resbună înșelarea, i se prefăcũ in dorința cea mai ferbinte, in voia ei cea de pe urmă.

— Ionel, Ionel! haiduc afurisit! te-am iubit ca ochii-mi din cap, te-am apęrat de viscol, de vifor, de potiră, de tóte, ca cloșca pe puilul seu ; te-am desmierdat in dragoste și 'n sărutări, vięta mi-aș fi dat-o pentru tine. Atunci și tu me iubiái! Ce fericiți eram! Acum ai uitat aste tóte?!... Trebuie să-mi resbun, și-mi voi resbună amar ; cã nu-i nimic mai grozav in lume, decăt să te scii înșelată, de acela pe care-l iubesci. Cãnd se va simți mai fericit, atunci i voi invenină buzele, cãci și mie cãnd imi zimbise norocul mai frumos, mi-a dat el veninul omoritor... Să nu-ți ajute Dđeu sfântul, Ionel, cã m'ai înșelat și cum ai făcut cu mine ađi, o să faci cu sърmana Ilinca máne!

Așá se bocia adese frumoșa Ana, cãnd n'o auđia și nu o vedea nimeni...

Intr'o đi se duse Ȕr ca de obicei, să umble 'ncóci și 'ncolo. Dar s'a făcut sęră și din sęră nópte și ea tot nu mai veni.

Sърaca mamă o așteptă insędar!

* * *

Ilinca lui Burbea eră fętă mare și fiind cã eră fętă

* Indată.

mare și frumoșe, și fiind cã avea zestre ca fórtę puține altele din Lăzeni, dumineca la joc cei mai mulți flăcái tot după ea se bâteau și toți cu Ilinca voiau să jóce. Dar mai cu sémă Nicolae a lui Fintea se 'ndrăgostise 'n ea și-și puse de gând s'o pețescă. Și o putea face asta fără nici o bănuelă, cãci dór și tatăl lui a fost cãndva jude, Ȕr acum eră jurat, om cu avere și bine vęđut. Ș-apoi Nicolae-i un voinic frumos, tot de a dragul să vorbești cu el.

Lui nenea Fintea de altă parte, i eră tocmai pe plac, ca să iee ficiorul lui o fętă din casă bună și din nēm bun și care să mai aducă și o zestre frumoșă. De aceea ca pe điu de máne eră să se pună vorba bună la casa lui Burbea, ca să se pótă face logodna căt mai degrabă.

Ilinca nici nu visá de pețite. Ș-apoi chiar la Nicolae a lui Fintea nici nu se gândise nici odată. Și fiind cã de cugetele lui Fintea nimic nu sciea, Ȕr in inima ei iubiá și așteptá điu in care să vęđă pe Andrei, ea se simțiá fórtę bine. Cãci dorul, cãnd scii cã ți se 'mplinesce, e ca hrana cea bună, el te hrănesc și te 'nveselesce.

Și vai lungi mai erau sęptęmănilor, par cã in ciuda dragostii nu mai vreau să trecă, par cã s'au mai sporit in đile.

In sfърșit sosi și điu mult așteptată. Andrei veni de cãtră sęră cu patru cai impovărați cu burdufuri de brânză. Ilinca-l vęđũ 'ntei. Fugi de grabă și deschise pórta, întrebându-l de sãnătate.

Ȕr nenea Burbea luă brânza 'n sémă, și-l pofti apoi pe Andrei in casă, cãci decând i-a adus fęta dela isvorul Linului, i plăcea bętrănuului tare de el. Apoi se puse și întrebă despre tóte de amęnuntul : cum e vremea la munte? N'a făcut ursul seu lupii vr'o pagubă? ce mai face baciul și ciobanii și alte multe, la cari i respundea Andrei cum sciea cã eră, și inima bętrănuului eră liniscită.

In vremea aceea Ilinca 'ntinse męsa. Așternũ o față frumoșă 'mpeștrită cu flori roșii, pe care o țesuse ea ęnsași cu multă dibăcie. Apoi aduse bucatele, și ciobanul cină la o męsă cu casa * judeului.

După cină toți se puseră la odihnă. Andrei se culcă 'n grădină.

Pe la un-spre-đece cęsuri, cãnd tóte se linisciră, Andrei și Ilinca ședeau pe laița din grădină și povestiau despre dragoste și alte lucruri frumoșe, jurându-și credință unul altuia. Și erau așá de fericiți amędoj, cum póte nu mai fură nici odată. Luna blândă și-aruncă razele-i palide peste pãrechea fericită și numai șóptele și sărutările lor intrerumpeau din cãnd in cãnd tăcerea vęzduhului.

Dar vai scurte-s pe lume cęsurile fericii, fug par cã au aripi de șoim și dec' au trecut odată, cu greu se mai întorc, remâne numai amarul in urma lor, care se tereșce mai trândav ca melcul și-ți ciontă đilele.

Și cum ședeau ei unul in brațele celuilalt, cu buzele 'nvăpăiate, sugęnd mierea dulce din cupa fericii : o ce vedenie Dómnę! ętă cã o ființă femeieșcă rėsări par cã chiar din pământ și s'apropiá incet incet ca o umbră, de nici pașii nu i se auđiau. Se apropiá tot mai tare și tot mai tare și se oprí dinaintea lor. Ilinca se lipi de peptul ciobanului și-și ascunse fața de spaimă și rușine, ca să nu vęđă și să nu fie vęđută. Pe Andrei il trecũ un fior rece din cap pãnă 'n tãlpi și amuțit, cu ochii 'nholbați priviá inainte-și.

Fęta 'ncepũ să grăiescă, și cãnd grăiá, par cã-și perdũ mințile, cu glasul ei năbușit, ce nici nu pãrea a vers omenesc : făcũ să tremure carnea pe cioban.

— Te-am descoperit in sfърșit, vulpe viclenă! —

* Casa, se întrebuințeză 'n popor in înțeles de familie.

răchni feta. Mi-ai rupt fericirea! M'ai scos din fire!... M'ai înșelat! Și nu ți-a fost destul!? Ți-ai mai căutat o jertfă?!

— Ilincă! Ilincă! feta nenorocită! Ți-ai vândut odihna trupului și al sufletului teu nevinovat unui mișel!

Apoi adause tremurând:

— Asta nu e cioban, Ilincă. Nu-l chiamă Andrei Vintilă. El e Deian, hoțul de codru.

Când auți Ilinca cuvintele aste, ca și când ar fi mușcat-o un șerpe veninos la inimă, sări dela peptul lui Deian, căci el eră — și cădu ca mōrtă lângă laița, pe care ședū, fār' de-a mai da vr'un semn de viață.

Necunoscuta urmā mai departe:

— Deian! Deian! Iotru viclén! Să n'ai parte de de odihnă nici in pământ! Țērīna să-ți fie ca plumbul! Sufletu-ți negru să-ți se topescă in focul gheenei! Țēr dīntre ōmeni să-ți pērā și vestea numelui teu! Și cin' te va mai pomeni, numai de blāstēm și afurisenie să-ți rostescă cumplitul teu nume!

Hoțul se reculese; nu mai putea ascultā mai de parte și-i scurtā vorba:

— Șerpe blāstēmat! Mi-ai ucis tot ce am avut mai scump in lume! Ș-acum me mai blāstēmi?! Mori și tu cu sufletu-ți reutācijas! Și prinde-sā blāstēm̄ul teu de inima ta afurisitā!

Sāngele roșu proșcā pe ērba verde și Ana dīn Boereni cādū la pământ cu zimbet pe buzele-i vineții:

— Mulțā . . . mim Ionel! mulțā . . . mim. Dumne . . . deū să-ți respļā . . . tēscā dușā cum . . . Și amuți pe vecie.

Ana muri, ēr de altā parte Ilinca zācea ca o mōrtā pe jos. Nici o mișcare nu arētā cā trāesce. Deian o luā in brațe. Eși dīn grādinā. Incālecā pe calul cel mai bun dīn grajd și cu Ilinca 'n brațe sburā cu vīforul turbat cātrā codrul pārāsīt.

V.

Ōre cine a fost baba Mōța și cum ajunse vrājītōre? Țētā o întrebare, la care avera să mai respunden.

Mōța erā nevēsta unui om avut, cu care avuse și un bāiat. Pe acesta-l dādū la șcōlā, la oraș. Dar bāiatul tinerel erā cam sburdalnic; și atunci cu vremea resmiriței dīn 1848 pribegī și i se perdū tōtā urma. De sigur il vor fi cālcat străinii.

Mai venirā apoi și ungerii la munte, cāutānd pe Iancu și pe alții in tōte unghiurile și cu prilejul acesta i rāpirā Dochiței tōtā averea; ēr pe bārbatul ei, fiind cā-și apērase voinicesce vatra pārintēscā, il ucise chiar unul dīn mai-marii ostașilor.

Acum nu mai avea nimic in lume, decāt durere și amar. Bārbatu-i muri sub armele străine, ēr dīn averea frumōsā i remase ca de o jalnicā aducere aminte chiar numai casa gōlā.

Nenorocirea făcū pe tinera nevēstā tot mai tăcutā și mai posomorītā. Nu-i mai plăcea să vēdā nici ōmenii, căci dela ei avū să sufere atāt și atāt. Se ascunse dar in lācașul ei sihastric, unde se 'nțelegea pe urmā cu tōte duhurile necurate, așā se vorbesce — și in āst chip ajunse ea vrājītōre.

Și fiind cā suferise atāta rēu in lume, nu-i mai remase pentru ea alta, decāt urā și rēu in inima ei. A face rēu, a aduce nenorocire pe capul ōmenilor și a stricā traiul bun intre ei, ētā pentru ce mai trāiā.

Și avea baba Mōța o pismășie, o urā neimpăcatā mai cu samā față de domni și in deosebi față de domnii ungeri, cari i repuserā vieța bārbatului ei, i rāpirā averile și au nenorocit-o cu totul. De aceea iubiā de altā parte pe hoții de codru, unicul fel de ōmeni, cātrā cari avea atragere in lume. La dēnsa erā magazi-

nul jăcmanurilor hoțesci și mai cu sēmā a lui Deian, pe care-l iubiā baba dīntre toți mai tare, fiind cā-l sciea mai viclén și mai voinic dīntre toți, care făcea mai multā stricāciune și pagubā domnilor.

De aceea baba se năcājesce foc pe Deian, cānd aude, cā el e indrāgostit, și vrē să se lase de hoție. Dar neputēndu-l supune povețelor ei bētrānesci, i pre-gātesce vrāji, nu ca să-l iubiā draga lui, ci de i s'ar fi și aprins cāt de puținā dragoste in inima ei pentru Deian, să se stingā și aceea.

Deian insē ca dīn întēmplare perdū ierburile, și așā cānd se făcū cioban la Burbea, se 'ndrāgosti feta 'n el, fār' de a se mai folosi de vrājile babei.

* * *

Erā pe la o ōrā dupā mieđul nopții. Un cālāreț cu calul tot spumā ajunse la teiul vrājītōrii.

Erā Deian.

Descālecā și cu Ilinca pe brațe se repeđi ca un nebun in casa babei. Tot trupul hoțului tremurā de ostenelā și de greutatea pēcatului seu, căci ađi stīnse 'ntēi in vieța-i haiducescā o suflare de om. El uitase cu totul să deē semnul obicīnuit. Și fiind cā ușa erā 'ncuiatā, cu o loviturā de cāicāi o făcū tot sfāram. Intrā.

— Unde ești, lele Mōtā?! Haid, ajutā, ajutā! In-vie-mi-o! Dā-i vr'un lēc și te va aldui Ddeu!

— Vai cum m'ai inspāimentat, dar ce-i cu tine Deiene, spune-mi de vī așā...

— Nu mai intrebā acum nimic! — o intrerupse hoțul. Veđi de doftorii, pān' n'a fi tārđiu, și intīnse pe Ilinca pe laița de sub ferestā. Baba cāutā ēr ierburi d'ale ei, și i dādū copilei cu o lingurā un fel de zamā nēgrā 'n gurā. Țēr Deian se preumblā in casā 'n sus și 'n jos, gāfāind de ostenelā...

Trecuse o ōrā și āncā una și alte multe. Sōrele se ridicase sus peste copacii codrului, și Ilinca āncā nu se mișcā. Pete vēneții se arētārā pe fața-i galbenā, semne, ce se ivesc la ōmenii inveninați.

Deian se uitā la ea, i se făcū luminā 'n cap. In-țelese. Baba i-a dat venin, in loc de lēcūri, fiind cā ea dela 'nceput n'a vrut să scie de dragostea lui nimic, ș-acū ș-a resbunat.

— I-ai dat venin Ilincii?! — strigā Deian ca eșit dīn fire. Babā, lāpēdatā de Ddeu! Piei! Piei! Și baba cādū la pământ strāpunsā de cuțitul āncā umed de sāngele Anuței.

— Eu mor, Deie . . . ne! Dar să scii: eu ți-s ma . . . mǎ; tu ești fi . . . ul meu cel per . . . dut. M'ai ucis . . . eu iți iert . . . să-ți ierte și Dum . . . ne . . . deū . . . Dar de hoție să nu te . . . lași.

Hoțul se dādū indērēt. Cuțitul i picā dīn mână. Apoi incepū să riđā cu hohot și ridea, ridea așā de tare, incāt resunā pādurea de risul lui.

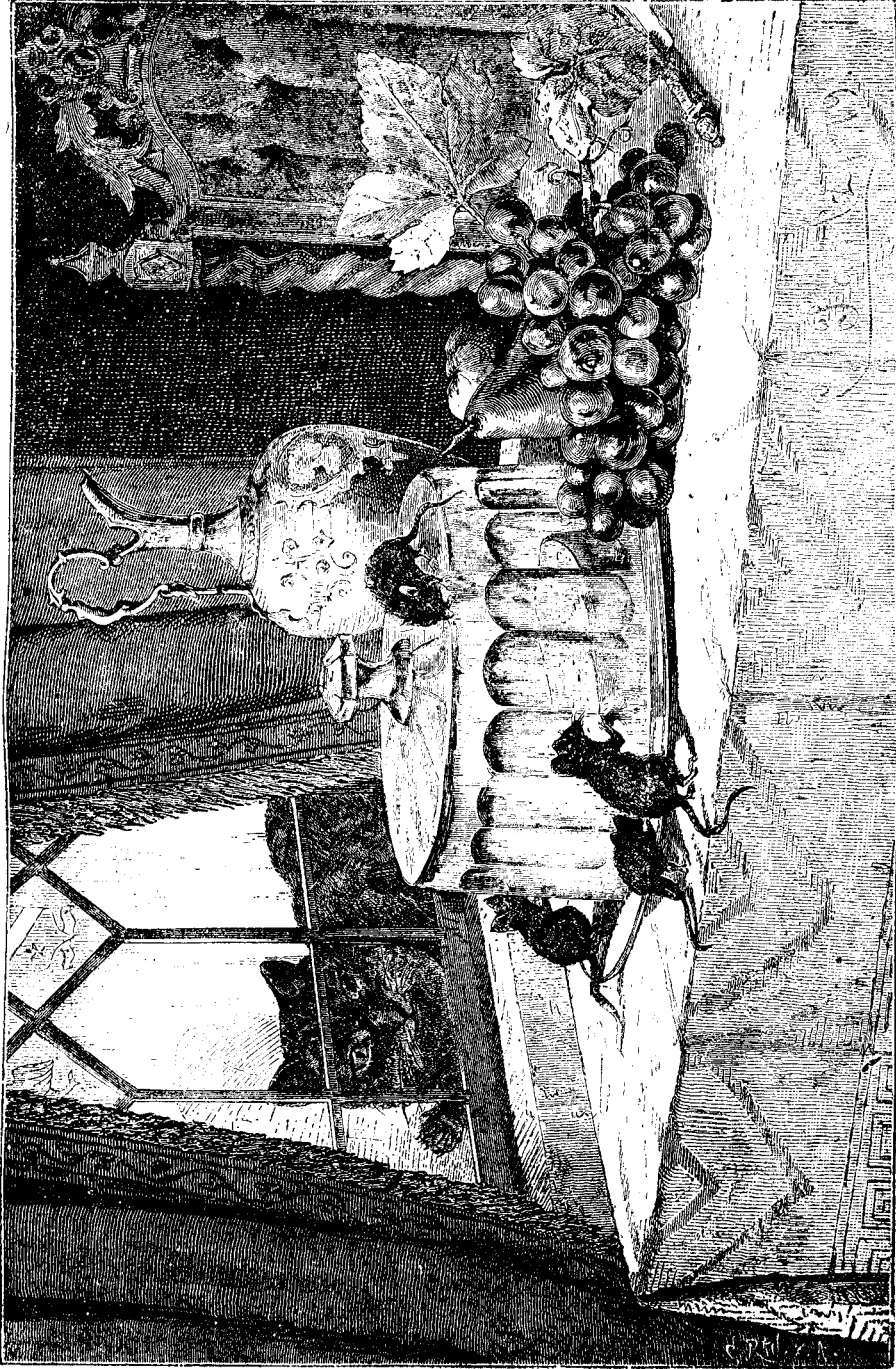
* * *

Un cerșitor cutreerā munții Ardealului. Merge dīn sat in sat, cerșīnd și vorbīnd tot de dragoste, de fete, de vrājītōre. Ōmenii-l ascultā, dar cuvintele lui nimeni nu le ințelege.

Sērmanul nebun: e Deian hoțul de codru.

Virgil Oniți.

Suferințe tentalice.

Tipuri și caricaturi.

(Satire.)

II.

D e n i i e .

Șapte césuri séra... tócă! Tineritu-i in mișcare...
 Incep să foiéscă 'n strade militari, copiști, studeați
 Cu manșete scóse-afară, glânțuiți pe cap, picioare,
 Colindând pe la biserici fericiți și turbulenți!...
 Étă tinerul Scordescu nalt, uscat, blond și subțire,
 Lustruit la pěr și față, regulat și cumpenit
 In sistemu-i de viéță, o pornesce cu grăbire
 Din biserică 'n biserici, ca un iepure gonit.
 Haina-i veche și cam rósă, dar curată și sleită,
 Guleru-i pe gât stă țepăn, fiongu-i cu albastre flori;
 Cu mânuși la vèrfuri rupte, ține-o vargă poleită.
 Și când se aședă, suflă colbul macar de trei ori...
 Pe la Vulpea, Prapadómna, Sântul-Sava, Țiua-Cruce,
 La Bărboiu, Bărnoschi, Dancu, Trei Erarhi, Sântii-Voivođi,
 Câte trei minute numai el apare și se duce,
 Și își șterge de praf cisma sub a rochilor lungi cođi!
 La Frumósă, la Galata și la Cetățue póte,
 Chiar la Schitul lui Tèrêță el s'ar duce de-ar puté
 Să-și arăte eleganța, nuri, grațile tóte,
 Și 'n idei de cucerire să se póta lin culcă...
 Mai sânt tineri ce ca dènsul pe la denii dau navală,
 Drăgulici pe aventururi ca un flutur pe flori;
 Apoi sfredelușul Veja avocat pe la ocóle,
 Vorbind vecinic franțuzesce de afaceri și... *hamori*...
 Scrițori pe la comisii, tribunale, primărie,
 Imbrăcați cu haine noue cumpèrate pentru Pași,
 Don-Juani de mahalale cu figura tot hazlie,
 Vin, revin, es din biserici intr'o clipă, pân' ce caști...
 Apoi fete și neveste tinere séu frumușele
 Făcend cruce, intore capul când aud vr'un șporiu sunând...
 După ce se duc acasă, stau, privesc nóptea la stele,
 Vr'un ofițeraș mai fercheș la feréstă așteptând...
 Mai sânt doi prietini care fac revisii la haznale,
 Când stăpânii sânt la denii, ei fac curte pe la slugi...
 Zăpăcesc și scot din minte cu minciuni, fără parale,
 Pân' ce vr'un rânđaș i umflă la bătae cu pari, drugi!
 Pedagogii dela șcóle umblă după profesóre,
 Portăreii, grefierii vèduve fără copii,
 Pictorii după coriste fac o dulce vènătóre,
 Vèduvoii cei tomnateci copilițe cu ochi vii!...
 Țiariștii mai obraznici după dame măritate
 O pornesc pe la biserici, unde-și schimb cuvinte dulci;
 Și astfel petreci o séra pe la denii privind tóte,
 Și cu mintea încercată de gândiri adormi, te culci...
 Avocații caut numai vèduviți pensionare,
 Séu cucóne tinerele cu procese de divors,
 Șoptesc tainic paragrafe și sentinți la fie-care,
 Dar aplică esecuții celora cu-amor ne'ntors!...
 Apoi popii chiar au încă *bre-care* simpatie...
 Sânt cucóne cam bètrâne ce la mahala trăesc,
 Făcend dresuri și dulcețuri, întâlniri, căsătorie...
 Și 'n huzur o duc aceste cu robustul ném popesc!
 Câte comedii frumóse nu s'ar scri odată póte,
 Despre deniile care ne dau cel mai bun prilej
 Să vedem eșind a lumii mișelii, grele pècate,
 Sub o mască ângerescă din al patimei vèrtej...

Iași.

Petru V. Grigoriu.

Familia și căsătoria la grecii și romanii antici.

— *Schiță istorico-culturală.* —

Décă scrutăm viéța familiară a grecilor și romanilor antici, in tótă casa aflăm un altar și in giurul acestuia o familie. In tótă deminéța și séra se adună familia pe lângă altariul seu, ca să indrepte cătră acesta rugăciunile sale prime și ultime. In decursul Țilei — la timpul de mâncare — se mai infățosau încă odată inaintea altariului, ca după rugăciune și *libație* — tornare de vin peste focul ce ardea pe altar — să impartă bucatele cu el. La tot faptul religios cântau împreună cântecele, cari le moșteniră dela protopărinți ca cel mai scump tesaur.

Afară de casă — fôrte aprópe — eră un mormènt. Acesta eră locul al doilea al familiei. Aici se odihnuiau strămoșii mai multor generațiuni; mórtea nu i-a despărțit de cei vii. Ei și după viéța pământescă au ramas in legătură și formau o familie nedespărțită cu cei viețuitori. Membrii vii și morți — ai familiei — nu sânt mai departe de olaltă, decât casa de mormènt*. In unele Țile hotărîte pentru cinstirea morților, cei viețuitori se adunau in giurul mormèntului familiar. Ei aduceau pomană morților: vin, lapte, pâne, póme și grâne. Pentru darurile aceste așteptau scut dela dènșii; i numiau Ței, i rugau ca să aducă rod pământului, prisosință casei și virtute inimilor.

Principiul acestei familii vechi n'a fost numai iubirea, ci un ce mai puternic decât acesta: onorul religios al altarului și strămoșilor a impreunat pe membrii familiei vechi. Familia vechie a fost mai mult o însoțire religiósă, decât naturală. Vedem, că femeia numai intru atâta eră considerată, încât ea prin ritul căsătoriei fu introdusă in onorul Țeilor familiari; că fiul abdicend de serviciul Țeilor familiari, séu eșind desubt puterea tatălui seu — nu se mai consideră; că un copil adoptat — de și nu eră consângén — prin cultul familiar deviniă fiu adevèrat; in urmă, că rudirea și dreptul ereditar nu se regulă după nascere, ci după dreptul prin care cineva putea fi pârtaș cultului familiar.

Limba grecescă a avut un cuvènt fôrte caracteristic pentru esprimarea familiei, acesta e: *ἐπίστολον*, cel din apropierea altariului*. Familia a fost dar o cèță de persóne, care se rugă la acelaș altar și făcea pomene acelaș strămoși.

* * *

Inre aședemintele produse de cultul familiar, cel dintèiu a fost căsătoria.

Onorul altariului (foculariului) și al strămoșilor n'a fost numai datoria bărbaților, in cultul acesta a luat parte și femeia; ca fètă in cultul tată-seu, ea soție in al bărbatului.

Décă se aflau doue familii invecinate, Ței acestora erau deosebiți. Décă o familie avea fètă de măritat, acesta in copilărie luă parte la cultul tată-seu; la foculariul acestuia se rogă, jertfiă, in Ți de sèrbătóre in frumșetiă cu flori și cununi, il rugă, i mulțamiă. Foculariul acesta eră Țeul ei. In casul, când fiul vecinului cerea de soție fètă, nu eră vorba numai despre strămutarea casei și de zestre. Ea se despărțea de altariul strămoșesc, de Ței și strămoșii copilăriei sale, i-ș strămută legea și alergă sub scutul altor Ței necunoscuți — se pregătiă să adóre Ței fiitoriului seu bărbat; pentru că in legea acesta o persónă nu se putea rugă la doue foculare, nici la strămoși de doue némuri.

Căsătoria pentru fètă eră un fapt serios, și nu mai puțin pentru bărbat; pentru că legea lor pretindea, că

„cine jertfesc la focular, acela trebuie să fie născut în apropierea acestuia“.

Apoi bărbatul sta de cuget a aduce străină la focularul părintesc, cu care va împlini riturile cultului său, cărei va descoperi formele ritului și rugăciunile, cari sunt ereditățile familiei lui. Bărbatul n'avea nimic mai scump, decât chiar ereditățile aceste; adică deii, riturile, cântările și rugăciunile strămoșesci; aceste îl apăsau, îi promiteau avuție, fericire și virtute. Și el, în loc de a păzi acest scut puternic, voia să aducă o femeie, cu care toate aceste să le împartă.

Din aceste vedem, cât de însemnată a fost la ei însoțirea prin căsătorie, și cât de necesarie era înțelegerea religiei la căsătorie. Feta nesmintit a trebuit introdusă în cultul, de care avea să se țină după măritat. Ca să poată fi preotă foculariului — cu care prin naștere nu avea legătură — a avut trebuință de *adoptare*.

Căsătoria a fost un rit sânt. Scriitorii greci și romani pentru exprimarea căsătorii întrebunțază niște cuvinte, cari însemnă „faptă religioasă“. Riturile căsătoriei au decurs mare parte înaintea foculariului familiar.

La greci ritul căsătoriei a consistat din trei fapte. Faptul întâu a decurs înaintea foculariului părintesc al fetei; al doilea a fost visita reciprocă; iar al treilea a decurs înaintea foculariului părintesc al feciorului.

1) În casa părintescă a fetei, tatăl sta încungiuat de familia sa și aducea jertfă în preința pețitorului. După jertfă descoperia feciorului, că el e învoit a-și da feta după el. Acesta descoperire era necesară, pentru că feta fără deslegarea tatălui-și nu se putea depărta de la focularul părintesc, nici nu putea participa în cultul fiitorului său bărbat.

2) Feta se conducea în casa bărbatului. Conducătorul de multe ori era însuși bărbatul. În unele orașe cu conducerea fetei se încredințau un bărbat — îmbrăcat preotesc — pe care îl numiau „vestitor“. Feta de comună fu așezată în car; ea-și acoperia fața cu veș alb și-și înfrumșetia capul cu cunună. Cunună se întrebunțau la toate riturile cultului. Vestimentul i era alb. Culoarea albă era cerința principală a îmbrăcămîntului, la orice faptă religioasă. Înaintea trăsorei se ducea faclie aprinsă, faclia nunții. Conducătorii, cari încunjurau trăsura, cântau *hymene*; după acest cântec se numia și ritul căsătoriei.

Feta nu pășea de sine în casa bărbatului său. Se cerea, ca bărbatul să se prefacă cum ar fură-o, ca feta să strige și femeile cari erau de față aveau să arete, că vreau să apere mireasa. Potea că prin acesta voiau să înțelegă sfiela fetei, sau — ce e mai de creșt — că femeia, care acuș avea să jertfescă la focularul bărbatului său, știe, că ea la acesta de sine nu are nici un drept, ci se cere, ca zeul de acărui focular se apropie să o conducă așa dicend prin ore-care silă. Ori cum să fie, bărbatul după lupta prefăcută își îmbrătoșă mireasa, și intră cu ea în casă, grigind, ca nu cumva piciorul miresei să atingă pragul ușii.

3) Ei se apropiu de focular; mireasa se conducea înaintea zeului casei. Se stropia cu apă curățitoare, și atingea focul sânt. Mirii rostiau unele rugăciuni, după cari mâncau din colacul, pâinea și pomele pregătite pentru acest scop.

Măncarea acesta — făcută înaintea foculariului, începută și terminată cu *libație* și rugăciune — aducea pe miri în legătură religioasă și în comunitatea zeilor familiari.

Căsătoria romanilor, care în multe privințe seamănă cu a grecilor, ca și a acestora a stat din trei fapte, din: *traditio*, *deductio in domum*, *confarreatio*.

1) Feta se depărta din casa părintescă. Deslegarea

— *traditio* — fetei desubt cultul familiar al părinților săi, și aici era o formalitate neincunjurabilă.

2) Feta se conducea în casa bărbatului său. Era învățată cu veș ca în Grecia, împodobită cu cunună și înaintea ei se ducea faclie aprinsă. În giurul ei se cântă o cântare sântă.

Conductul se opri la casa mirelui. Aici se da miresei foc și apă. Focul era simbolul zeului familiar, iar apa era apă curățitoare, care se întrebunțau de familie la toate riturile religioase. Ca mireasa să poată intra în casă, mirele și aici trebuia — ca în Grecia — să se prefacă a o fură. Mireasa era dusă prin mire peste pragul ușii — fără ca să-l atingă.

3) Mireasa se conducea înaintea foculariului, unde locuiau Penatii, sau unde erau adunate icoanele zeilor și a strămoșilor familiari. Mirii aduceau jertfă, tornau vin peste altar, rostiau rugăciunile îndătinat și mâncau din „panis farreus“.

Rugăciunile și colacul mâncat înaintea altarului mijlociau legătura între bărbat și femeie. De acum ei deviniaz legăți în acelaș cult. Femeia avea aceeași zei, aceeaș rituri, rugăciuni și srbători ca și bărbatul.

Căsătoria a despărțit femeia de familia sa, a scos-o din toate relațiile în care a stat ca fiica părinților săi. De aci înainte ea avea să jertfescă numai zeilor și strămoșilor bărbatului, să aparțină familiei acestuia. Prin căsătorie ea se renascea. De acum avea să fiă fiica soțului său — „filia loco“.

N. Bejan.

Somnul plantelor.

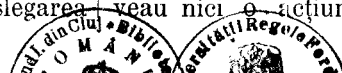
Într'o frumoasă zi din săptămâna trecută, me preambiam, cam pe la amieză, într'o câmpie presurată cu flori a căror colorie deschise păreau tot atâția ochi cari se uitau la mine. Trecui prin acelaș loc pe la șapte ore seara; toți acești ochi își închiseseră pleoapele, aspectul vesel și viu al câmpiei dispăruse. Amendouă foile de la fie-care frunză se strinseseră una lângă alta și foia de la mijloc le acoperia într'un mod protector. Spectacolul pe care-l aveam dinaintea ochilor este ceea ce s'a numit *somnul plantelor*.

Acest curios fenomen fu observat pentru întâia dată în India asupra tamaritierului de Garcias de Harro în 1567; apoi în 1581 de Val-Cordus asupra regliei, dar Linné fu acela care-l demonstră pentru prima dată. El, îl observă în grădina de la Upsal. Într'o dimineață vădu lotus în totă desvoltarea florilor sale; trecend din nou în timpul nopții pe lângă acesta plantă, îl observă, că flori se dispăruseră. Credu mai întâu că ele fuseseră furate, dar observand de mai aproape, el vădu că planta însăși își ascunsese florile. În curend, el observă că în fie-care seară foile vecine de flori se închideau, se apropiu și înfășurand flori a ascundeau.

Linné credu, că fenomenul nu trebuia să se mărginescă la o singură plantă, și cu pasiunea învățatului, el se puse să petreacă nopțile în grădina sa cu o faclă în mână pentru a constata efectele. El recunoscu c'un mare număr de vegetale iau, când dorm, o atitudine particulară.

Aceste diverse pozițiuni ale plantelor în timpul nopții, botanistul șvedez le-a descris cu o rară pătrundere într'un memoriu celebru publicat în 1755 sub titlul de „Somnia plantarum“. Aceste pozițiuni diferă după cum foile sunt simple sau compuse. Linné credea că natura avusese de scop d'a pune plantele la adăpost de frig în timpul nopții.

S'a observat că starea hygrometrică a aerului și că variațiunile temperaturii nocturne și zilnice nu aveau nici o acțiune asupra orei când plantele dorm.

În adevăr, se vede fenomenul producându-se în sere a căror căldură este egală noptea ca și ziua. El trebuie deci să fie atribuit unei alte cauze.

De Candolle creșu, că lipsa de lumină îl producea și pentru a se asigura el făcu următoarea experiență: Luă niște plante a căror foi sunt dispuse să doarmă și le supuse la acțiunea unei lumini artificiale procurată prin două lămpi cari echivalau cu $\frac{1}{6}$ din lumina zilei fără soare și ecă ce observă:

Niște sensitive espuse la lumină în timpul nopții și la întunec în timpul zilei deschiseră și închiseră foile lor fără regulă fiesă în cele dintei timpuri, dar după câteva zile ele se supuseră noiei lor pozițiuni și-și deschiseră foile în timpul serei, care eră momentul când lumina începea pentru densesle și ele se nchideau dimineța, care eră ora când începea noptea pentru densesle.

El espuse apoi niște sensitive la o lumină continuă și constată că ele aveau, ca și în starea normală a lucrurilor, alternative de somn și de deșteptare, dar fie-care din periode eră ceva mai scurtă de cât de obicei. Espunând niște sensitive la o întunecime continuă, el vèdu că și densesle oferiau alternative de deșteptare și de somn, dar foarte neregulate.

De Candolle n'a putut să modifice somnul a doué specii de *Oxalis*, nici prin întunecime, nici prin lumină, nici luminându-le la ore diferite de cât acele care le sunt naturale.

„Se pôte, dice dl Louis Figuier în invèțata sa lucrare „Istoria Plantelor“, conchide din aceste fapte că mișcările somnului și a deșteptării sunt legate c'o dispozițiune de mișcare periodică inerentă vegetalului, dar care este pusă în activitate numai prin acțiunea stimulentă a luminei, care lucrăză c'o intensitate deosebită asupra diferitelor vegetale, așă în cât aceeași dosă de lumină produce rezultate deosebite asupra feluritelor specii“.

Dl Victor Pompilian, într'un articol foarte bine scris, publicat de curènd în „Revista științifică“, a trecut în revistă diferitele genuri de plante după dispozițiunea lor mai mare sèu mai mică ce au pentru somn. Pentru dènsul, *Gramineele* nu au un adevèrat somn. Cicòrea, dice el, pare a nu avè nici o flòre în timpul nopții. *Carduaceele* se închid puțin sèu mai de loc. *Dimosphoteea fluviatilis* este atât de sensibilă la umbră, în cât se închide îndată ce un nor trece pe dinaintea sòrelui. Printre *Solanee*, există o specie numită *Nicotina noctiflora*, care nu se deschide de cât noptea. *Cacteele* au flori diurne și nocturne. La *leguminòse* se vede, că acele care sunt prevèdute cu frunze simple sunt lipsite de somn; din contra, tóte leguminòsele cu foi compuse dormind foarte bine, sunt acele cu frunze coriace.

Din numeroșele și interesantele sale observațiuni, dl Pompilian conchide că frunzele care oferă o mișcare caracteristică de somn sunt în genere frunzele compuse; frunzele tinere n'au nici odată o mișcare de somn; frunzele coriace sunt în acest din urmă cas. Acest fenomen de mișcare nu este limitat numai la frunze, dar el este propriu frunzelor chiar și la ore-cari vegetale el este întovărășit de schimbări de colòre în flòre.

Aceste diferențe în influința sustragerii artificiale a luminei asupra plantelor au fost studiate într'o minunată speriință făcută la grădina botanică dn Montpellier de dnii Planchon frați în timpul eclipsei solare a-prope totală din 18 iuliu 1880.

Plantele fură influințate în mod deosebit, unele nu manifestară nici o schimbare în starea lor, altele presintară niște schimbări foarte sensibile; vom cită printre plantele care și-au închis flori le supt influința eclipsei, *mamedaria cetosa* și printre acele care n'au fost impresionate, *iniribilis Ialappa*. Plantele cu frunze com-

puse, precum de exemplu *amorpha fructuosa*, a cărei frunzișore, rădicate în timpul zilei, atèrnă în jos în timpul nopții, au fost tóte impregnate de eclipsă, precum și plantele cu frunze compuse a căror frunzișore stau rădicate în timpul nopții și în timpul zilei precum *acacia Iulibrizim*.

Cât despre *sensitiva*, pe care ei se așteptau s'o vèdă închidându-se în timpul eclipsei, ea n'a fost de loc impresionată, precum și doué *acacia* a căror somn este de obicei foarte caracterizat în timpul nopții.

Acèsta dovedesce, dice dl Louis Figuier, că esperimentațiunea în fiziologia vegetală este lucru foarte greu și că natura nu ne lasă să-i descoperim secretele cu

Dr. E. D.

Descoperiri și invențiuni noue.

Telefonia sub-marină. S'au făcut la Havre speiriințe de telefonie sub-marină de cel mai mare interes. Noul club Sains-Adresses posedă un aparat cu care s'au făcut aceste sperimente. Eră vorbă d'a se sci decă transmisiunea se pôte face tot așă de lesne pe sub apă ca pe uscat. Pentru acèsta s'a pus pe vapor un cablu strîns în formă de colac și îl desfășurau pe măsura ce vaporul se depărtă dela mal. După ce ajunse la o depărtare destul de mare, se aședă un aparat și se stabilă comunicația. S'a putut constată că funcționarea sistemului eră perfectă și că sunetul se transmitea cu mai multă precisiune și ușurință de cât la aer. Acèsta nouă aplicație a electricității va fi bogată în rezultate. Este absolut de trebuință ca vasele care se află în port să pôte comunica cu ușurință cu uscatul. Dar, în actuala stare de lucruri, ele nu pot să se serve de cât cu semnalele codului internațional, niște semnale anevoioșe la o distanță mare și peste puțină pe timpuri furtunòse. Cu telefonia sub-marină, dispăre ori-ce inconvenient. Este vorba d'a se aședă un vas în mare și pe acesta să se instaleze aparatul principal, legat printr'un cablu de semafor. Vasele din port se vor duce la vasul în cestiu și vor puté, prin acest mijloc, să întrețină o adevèrată conversație, fie cu autoritățile maritime, fie cu armatorii lor.

Antropometrul. Un Italian a inventat de curènd un aparat foarte ingenios, care permite să se ia unui soldat tóte măsurile trebuitoré, dela încălțămnite, până la chipul. Acest aparat, foarte simplu, face să se îndeplinéscă cu multă repeđiciune una din operațiunile cele mai complicate ale mobilisării, adeca îmbrăcarea ómeșilor chiești sub arme. Antropometrul a fost încercat înaintea unei comisiuni militare, președute de cătră generalele di San Germano, comandant-șef al divisiunii din Roma; șese-đeci de ómeni dintr'un regiment de infanterie și trei-đeci de bersaglieri au fost măsurați cu ajutorul a doi antropometri. Mășurile fiind notate, ómeșii au fost, în mai puțin d'o oră, îmbrăcați și trecuți în revistă de cătră generare.

O însemnată descoperire archeologică. Acum câteva luni, ingeniarul germán Sester a descoperit în Asia mică un monument funerar colosal, aședat pe vârful unui munte, la doué mii metri d'asupra nivelului mării. Doctorul Puchstain, însărcinat de Academia din Berlin să esamineze acest monument, care se află într'o stare foarte bună de conservare, a constatat, după o inscripție grécă care ocupă patru-đeci metri pătrați pe stâncă, că acesta este mormèntul lui Antioh, întiul rege al Comaginei, mort în anul 73 înainte de era nòstră. În stâncă sunt tăiate opt-đeci statue colosale, unele represintând pe đei, altele pe regii Persiei până la Darius Hystaspe, din care se coboră acest Antioh.

Gândul și Inima.

„Gândul” și „Inima” erau doi frați gemeni. S’au trezit pe lume fără părinți, crescuți de o mamă vitrigă — „Natura”. „Inima” era mai statornică, ér „Gândul” mai fluturatic. Din cea mai fragedă copilărie, frații se iubiau așa de mult, încât nu puteau trăi un singur moment despărțiți unul de altul. Tot ce sciea „Gândul”, sciea și „Inima” — și amândoi erau nesciutori. Mama lor — „Natura” le dădu într’un cerc numit al mărginirii tot felul de jucării, hotărîndu-le să nu facă un singur pas în nemărginire . . .

— Cât timp nu veți trece cercul mărginirii, copiii mei, veți fi fericiți împreună!

Aceste erau vorbele „Naturii” și copilașii trebuia să le asculte. De aceea ei își găsiu desfătare în jocuri despre care ei singuri nu-și dădeau samă. Țiua alergau voioși peste câmpuri înflorite. „Gândul” alerga după fluturi, pe care-i prindea din fuga mare, ér „Inima” mai liniscită, culegea flori ornate de toate culorile ca și ea de toate calitățile. Noptea, somnul i cuprindea, în brațele sale binefăcătoare. Câtă nevinovăție era în jocurile lor țiua și câtă dulceață în somnul lor noptea!

* * *

Intr’o zi „Gândul” se hotărî să treacă dincolo de cercul mărginirii și să facă câțiva pași în nemărginire.

— Nu te duce, frățiore! Nu-ți aduci tu aminte, că mama — „Natura” ne-a spus ca să fim fericiți împreună?! . . . Ș-apoi vrei să me lași singură „Gândule”?!

— Dar me voiu întorce în curînd înapoi. Fii liniscită, sorioră!

— Ah! Nu te duce „Gândule”!

Zădarnic își perdea vorbele bieta „Inimă”, căci neastempăratul „Gând” trecu cercul mărginirii. Intîiașidată se depărtă mai puțin, pe urmă mai mult și încetul cu încetul începî „Gândul” a se face mult mai aventurier și mult mai vorbăreț de cât în trecut. Eră un curier neobosit și totdeauna aducea vești nouă, pe care le povestea „Inimei”. Cu cât „Gândul” se depărtă mai mult, cu atîta aducea mai multe noutăți pentru statornică și nesciutorea lui soră.

— Ah „Gândule”! Mai lasă-me în pace cu poveștile tale! — țise într’o zi „Inima” nestatornicului ei frate. Dar acesta nu mai conținea. Țiua intrîgă nu-i ajungea și de aceea deșteptă noptea din somnul cel mai dulce pe sora lui și-i spunea mereu noutăți care de care mai bizare.

* * *

Odată „Gândul” cel vecinic rătăcitor se ’ntâlni c’un copil așa de frumos și așa de incântător, încât nu se putu stăpîni să treacă pe lângă dînsul fără ca să-i țică:

— Cum te numesci copile, căci eu me numesc „Gândule”?!

— Și eu me numesc „Amorul”, frate „Gândule”, — răspuse copilul ce-l incântător.

Ce-i drept, „Amorul” eră mai frumos de cât și l’ar puté inchipui cineva. Totdeauna cu un zimbet plăcut pe buze și cu raze săgetătoare în ochi. Și când vorbia, atîta farmec atrăgător avea în vîocea sa, cât ar fi putut fermeca și innebulni o lume intrîgă.

— Vino cu mine „Amorul”. Am o soră nevinovată și nesciutore. Noi trăim în altă lume singuri. Tu vei fi al treilea frate și cel mai scump tovarăș al singurătății noastre!

Și s’a pcrnit „Amorul” în lumea în care trăiau numai „Gândul” și „Inima”. Dar n’a băgat de samă nenorocitul „Gând”, că după noul lui prietin venia un lung cîrd de dușmani ce se ascundeau de vedere. Și intrară cu toți în mărginire. Frumósă limbă sciea „Amorul”! N’ar fi putut cineva sta nesimțitor la dulcile lui vorbe și promisiuni. Dar „Ura” — o femeie despletită, care urmăria „Amorul” pas cu pas — vorbia cu totul în altă limbă. Sărmana „Inimă”! Ascultă și pe unul și pe altul, dar nu sciea cui să cređă.

— Ah „Gândule”, „Gândule”! Cine te-a pus să-mi aduci musafiri?!

Dar „Gândul” nu răspuse nimic, căci n’avea ce să răspundă, ér bieta „Inimă” se lăsă a fi trasă pe rînd în curentul acestor străini, cari din musafiri se facuseră ómeni de gasdă. Pe cînd „Amorul” se luptă cu „Ura”, „Melancolia” — o femeie vecinic posomorită — ținea „Inima” de vorbă.

* * *

Singura femeie, care mai voia binele „Inimei”, eră „Mîngăerea”. Avea un glas așa de dulce acesta femeie, încât „Inima” uită pentru un moment toate chinurile. Totdeauna stîngea focul în care se consumă „Inima” cu o apă mult bine făcătoare, pe care o scotea din doue isvóre și care se numia „Lacrimi”. Dela o vreme „Amorul” și „Ura” dispărură, dar „Gândul” tot povestea „Inimei” povestea trecutului.

— Ah „Gândule”! Mai conțenesc cu poveștile tale! Tu ai fost și ești totă pricina nenorocirilor mele!

Dar „Gândul” nu voia să bage în samă rugămintele surorii sale. Numai „Melancolia” venia dese ori și ținea „Inima” de vorbă — ca de obicei.

Intr’o zi isvórele „Lacrimilor” secară, ér „Mîngăierea” dispăru țicînd:

— Nu mai pot face nimică!

Atunci „Natura”, mai milósă, trimise pe una dintre servitórele ei — „Mórtea” — însărcinînd’o ca să despărțescă „Inima” de „Gând”.

Cu câteva momente mai înainte „Deșertăciunea” veni să spue și „Inimei” și „Gândului”, că ea este stăpîna tuturor și că „Amor”, „Ura”, „Melancolie”, „Lacrimi”, „Mîngăere” și tot ce vîduseră și încercaseră în viață, nu eră de cât tot ea, dar sub deosebite forme!

Ioan N. Roman.

Suferințe tantalice.

— Veđi ilustraținea de pe pagina 149. —

Cine nu cunoște pe Tantal din mitologia greacă, pe ael nenorocit, care a fost condamnat de cătră deii la fόμε și sete vecinică? Și cu cîtă rafinerie s’a executat acesta sentință! El sta în apă și totuș nu putea bé; pόμεle animau deasupra capului seu și totuș nu putea mîncă nici una, căci ori de cîte ori se ’ntindea la una, aceea dispărea.

Asemene suferințe trebuie că are și pisica din ilustraținea noastră. Ea vede șórecii cum sar în pregiurul ólei cu lapte și cum se ospetéză bine din strugurii mustoși . . . par că nici n’aru observă pe infricșata dușmană a lor, care le privesce cu atîta induișare.

Ah! ferêsta! Ce om grozav a fost acela care a inventat-o! A vedé bucatele aceste bune și totuș a nu

E drept, că numai o săritură și dânsa ar pute s'ajungă în mijlocul lor. Dar ea scie, că atunci ar trebui să spargă ferésta, asta ar face sgomot și șorecii ar fugi.

Remâne dar afară, înghițând la noduri seci și suferind chinuri tantalice!

I. H.

Literatura și arte.

Scrisorile dlui Ioan Ghica către V. Alecsandri. Volumul cu acest titlu, apărut zilele din urmă, ne-a pricinuit o emoțiune din cele mai plăcute. Răspândite în „Convorbiri”, aceste scrisori atrăseseră atențiunea generală; adunate într'un volum, ele vor umple orele libere ale iubitorilor frumosului. De și despărțiți pe terenul politic, acești doi ómeni au ramas uniți prin amintiri comune și simpatii adânci, prin inteligența și iubirea binelui. Păstrând în amicitia lor suflarea clasicismului, ei au eșit din banalitatea zilnică și și-au urmat corespondența fără intrerupere, găsind în trecut destule amintiri, în prezent multe cestiuni, în viitor mari speranțe demne de condeiul lor. Amintiri, cugețări, speranțe, étă fondul corespondenței.

Teatrul Național din București. În sâmbéta trecută s'a represintat piesa „Dama cu camelii” de A. Dumas, în beneficiul dnei Ar. Romanescu și pentru debutul dlui V. Hasnaș. „Românul” feliciteză scena dramatică pentru buna achizițiune ce a făcut în persóna dlui Hasnaș. Dsa pare că a înțeles destul de bine, că simplul în artă trebuie să fie ținta unui adevărat artist. Dl Hasnaș are multă suplețe și distincție, doue calități cari se observă la pré puținii actori. Afară de acesta, are simțiment, și publicul — care a primit cu recelă pe debutant din cauza simplității cu care a interpretat rolul — a fost silit să-l aplaude, la a doua represintare, în scenele pasionate din actul al IV-lea. Direcțiunea teatrală, după cât ni se spune, e în căutarea unui amarez de scenă, de care e lipsită de câțiva ani. Ocașia e favorabilă și ne vine să credem că va profita de dânsa. Negreșit, dl Hasnaș nu e încă un artist; credința noastră însă e că va deveni. Dna Romanescu a avut un beneficiu frumos, cum se convenia unei artiste care de câțiva ani dă necontentit probe de muncă și talent.

Carmen Sylva ungueresce. „Jehovah” poema filozofică-religióasă de Carmen Sylva, a eșit în traducere unguerescă făcută de dl Ioan Goldiș, profesor de limba și literatura română la liceul din Arad. Traducerea e făcută în prosă Broșurică e tipărită elegant. Prețul?

„Viitorul” din Budapesta ș-a schimbat redactorul. Cel de pân'acuma, dl Zamfiriu M. Rozescu, fiind necesitat din cauze familiare a părăsi Budapesta, dl dr. Corneliu Diaconovich a primit redacțiunea.

Diare noue: „Alarma” se numesc un nou diar politic, care a apărut la Ploesci; „Bomba”, diar satiric, a reapărut la Iași; „România” este titlul unui alt diar politic apărut la București, în locul diarelor „Timpul” și „Binele Public”, contopindu-se ambele partide într'una.

C e e n o u ?

Sciri personale. Dl Ioan Slavici zilele aceste se va mută din București la Sibiu, unde fu angajat pentru partea literară a diarului de tóte zilele, care va apăre acolo sub redacțiunea dlui Nicolae Christea. În curând vom publică și noi o novelă de dl Slavici. — Pr. Ssa Ioan Popas, episcopul de Caransebeș, a trimis 50 fl. Asociațiunii pentru spriginirea învățecilor și sodalilor români meseriași în Brașov, care l'a ales mem-

bru onorar. — *Dșóra Bársescu*, precum aflăm din diarele vieneze, se află érăș mai bine, în cât în curând va pute să jóce pe scenă. — *Dl dr. Ioan Moga*, medic în Sibiu, colaborator al nostru, a făcut zilele trecute o operațiune fórté bine reușită asupra dlui Axente Sever. — *Dl Emilian Bogdan* a obținut diplomă din sciințele agronomice la universitatea din Halle-Wittenberga în Germânia, totodată și un premiu de 30 marce pentru o lucrare a sa. — *Dșóra Elena Teodorini* a avut în teatrul din Madrid un beneficiu din cele mai strălucite; scena a fost acoperită cu flori, i s'au oferit daruri princiare.

Academia Română. Vineri, la 16/28 marte ora 1 p. m. Academia ținu ședință publică. Dl V. Alecsandri ținu o conferință asupra opului dlui Ion Ghica intitulat „scrisori” adresate dsale. Dl Gr. Stefanescu ceti o relațiune asupra coleopterelor din România.

Miscări electorale române. În urma apelului comitetului electoral permanent din Sibiu, constituirea comitetelor electorale se urméză în mai multe părți. Așá s'a făcut séu se va face zilele aceste la Turda, Făgăraș, D. S. Martin, Deva, Arad, S. Regin și 'n alte locuri. În Biharia comitetul central și președinții cercuali s'au ales încă asta érnă pe timpul alegerilor municipale. În unele locuri s'au ales și membrii pentru conferința generală din Sibiu, care — precum auđim — se va ține și de asta dată în luna lui mai. În comitatul Turzii s'au ales pentru conferința din Sibiu dnii: George Barițiu, dr. Ioan Rațiu, Nicolae Solomon, Nicolae Tamaș, Ioan Molnariu, Petru Iacobescu.

La conferința din Budapesta a „partidei române moderate” luară parte, după „Viitorul”, următorii domni: Avram Berlogia (Budapesta), Vasiliu Beleş (Arad), Mihail Beșan (Lugoș), Demetriu Bonciu (Arad), Ludovic Ciato (Blaș), Ales. Cornia (Biserica alba), Dionisiu Cadariu (Belint), Georgiu Constantini (com. Arad), A. Cimponeriu (com. Severin), D. Cimponeriu (Budapesta), Sigismund Catoca (com. Satmar), Damian Dragonescu și Ioan Dragoș (Budapesta), Dr. Corneliu Diaconovich (com. Caraș), dr. Alesandru Grama (Blaș), dr. Iosif Gall (com. Timiș), Iosif Hosszu (Budapesta), Lad. Pop Harșan (Sibiu), Demetriu Ionescu (Budapesta), Lazar Ionescu (Arad), dr. Atanasiu Marienescu (Bpesta), Adam Mihailoviciu (Lugoș), Carol Orbonaș (Budapesta), Petru Opris (Timișóra), Samuil Poruț (Budapesta), Teodor Papp (Lugoș), Sigismund Popp (Budapesta), dr. Ilarion Pușcariu (Sibiu), Ioan cav. de Pușcariu, Iuliu cav. de Pușcariu (Budapesta), Alesiu Popescu (com. Caraș), Miron Romanul (Sibiu), Atanasiu Raț (Timișóra), Gerasim Raț, Georgiu Stupa (Budapesta), Ioan Suci (B.-Comlos), Georgiu Szerb (Budapesta), Silviu Suci (Budapesta), Leontin Simonescu (Lugoș), Iulian Schelegian (Budapesta), dr. Adam Têran (Budapesta), G. Véghsó (com. Bihor), Gerasim Venter (Arad), Aloisiu Wlád (Budapesta), și alții.

„Albina”, institutul de credit și de economii din Sibiu, a ținut adunarea sa generală în 28 marte sub presiunea președintelui Societății dl Iacob Bologa. Din raportul cetit de directorul executiv dl Visarion Roman aflăm, că în anul 1883 tóte operațiunile institutului au luat o mare extensiune, ér vinitul brut a ajuns la o cifră ca nici odată în trecut, la 183,850 fl. 41 cr. Dar dividendă nici acum nu va pute fi mai mare, căci anul 1883 a adus și greutăți mari: s'a introdus legea conform căreia a trebuit să se plătescă o contribuțiune de 10% dela interesele depunerilor ceea ce a micșorat cu aprópe 2300 fl. profitul curat; a doua greutate a fost, că bilanțul special al sucursalei din Brașov a încheiat cu o pierdere de 2838 fl. 71 cr.; a treia greutate s'a produs prin oferirea capitalelor în mai mare măsură, de cum se puteau întrebuintă în sfera operațiunilor.

Din toate rezultă, că profitul curat este de: 39,039 fl. 18 cr. Această sumă s'a împărțit astfel: ca dividendă 30,000 fl. adică 10% de acțiune, pentru fondul de rezervă 2403 fl. 92 cr., ca tantiemă pentru consiliul direcțiunii 3846 fl. 26 cr., pentru fondul de pensuni al funcționarilor institutului 2067 fl. 83 cr., pentru scopuri de binefacere 721 fl. 17 cr., și anume pentru înființarea unei reuniuni române de agricultură 200 fl., reuniunii femeilor române din Sibiu 221 fl. 17 cr., reuniunii femeilor române din Abrud 100 fl., Alumneului Național din Timișoara 100 fl., Reuniunii române de cântări din Sibiu 50 fl., Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Sibiu 50 fl.

Veselia Bucurescilor. Renumita artistă franceză, Celine Chaumont, a dat în săptămânile trecute o serie de reprezentații în teatrul Național din București. O lume întregă — scrie cronicarul „Românului” — se bătea pe la ușile teatrului pentru a pute căpăta un loc. Tot era închiriat de mai multe săptămâni și mulți s'au întors flămânzi pe acasă. Loja regala era ocupată de regele și regina; grațioasă suverană, care posedă în perfecție limba franceză, ridea și aplauda mult. Duminică sera clubul regal a dat o serată musicală, unde au fost poștiți mai mulți artiști franceși. Intre cei viniți erau și dnii V. Alecsandri, Ioan Ghica. Dna Celine ș-a încheiat reprezentațiile printr'un beneficiu, la care însă s'a adunat lume mai puțină. Jockey-club a trimis beneficiantei o broșă de briliant și un mare buchet de flori. Reprezentațiile aceste au făcut să cam înceteze seratele prin lume.

Conferințe literare în București. La „Ateneul Român” joi în 15/27 martie la 8 ore sera dl C. Dimitrescu, deputat și profesor de estetică la universitatea din Iași, ținu o conferință despre „Prețul vieții”; duminică la 18/30 martie dl Angel Dimitrescu vorbi despre poetul Bolintinean; marți la 20 martie (1 aprilie) dl Marian vorbi despre „Noua generațiune”.

Intrunirile literare din Brașov. Joi la 3 aprilie dl dr. N. Pop continuă conferința sa din Istoria Românilor, dl Ioan Socaciu întrețină publicul despre un obiect din economia națională, er dșora Elena Perșenar cetii „Legenda rënduniceii” de V. Alecsandri.

Plugarii români din Marghita-mare, comitatul Torontal, înființară un cor vocal, care s'a și produs cu efect. Meritul înființării este al învățătorului Alesandru Jebelian. Este de însemnat, că corul a fost instruit de coristul-plugar V. Manea din Chiseteu. Notăm cu bucurie acest nou semn al inteligenței poporului nostru și chiemăm atențiunea învățătorilor noștri, ca să înființeze și în alte locuri asemenea coruri!

Prelegerile publice în Cernăuți, arangiate de Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina, se continuară marți în 20 martie (1 aprilie). Cu asta ocaziune dl profesor Ioan Bumbac vorbi despre „Dominațiunea Goților și a Gepiților în Dacia Trăiană și influința limbei lor asupra limbei daco-române”. Un public frumos asistă la acesta conferință interesantă.

„Transilvania”, banca generală de asigurare mutuală în Sibiu, va ține adunarea sa generală în 6 aprilie. Obiecte: 1) Darea de sémă despre afacerile anului 1883 și bilanțul anual. 2) Raportul comitetului de revisiune. 3) Intregirea consiliului administrativ. 4) Propuneri incurse. 5) Sortiri de obligațiuni ale fondului de întemeiere.

Facultatea de medicină din Iași. Profesorii universității de Iași au ținut un consiliu universitar spre a se consfătuți asupra demersurilor de făcut pentru a nu se desființă facultatea de medicină, desființare votată în curând de cameră. După o discuțiune la care luară parte mai mulți dni profesori, s'a decis, dice „Liberalul”, a, se numi o comisiune care să mērgă la Bu-

curesci și să stăruiescă pe lângă guvern și pe lângă corpurile legiuitoare, pentru ca să se menție facultatea de medicină din Iași. Decanul facultății de medicină a trimis ministerului de instrucțiune publică un tablou arătând numele și numărul elevilor cari au frecventat acesta facultate, precum și titlurile în virtutea cărora au fost primiți. Din acest tablou reiese, că facultatea, dela înființarea ei, a primit 22 de bacalaureați, 25 de elevi cari n'aveau de cât 7 clase și 32 cari n'aveau de cât 4 clase gimnasiale. Numărul actual al elevilor nu e de cât de 25.

Istoria teatrului din Bucuresci. Persónele care ar posedă documente scrise séu tipărite relative la istoria Teatrului național din Bucuresci sânt rugate să binevoiescă a le incredința redacțiunii „Românului”, spre a se luă numai copie după dēsele. Aceste documente ar fi de mare necesitate unei persóne care se ocupă în acest moment cu scrierea istoriei Teatrului național.

Universitatea din Cernăuți. Primim din Cernăuți programa cursurilor ce se vor ține în semestrul de veră al acestui an la universitatea din acel oraș. Printre cursuri găsim și limba română, pe lângă cele dela facultatea de teologie, doue la facultatea filosofică: „Istoria limbei și a literaturii române în vécul al 18 și al 19-lea”. „Viéta și scrierile lui Miron Costin”, amēndoue de dl Ion al lui G. Sbiera. Universitatea a fost frecventată în timpul semestrului de érnă 1883—1884 de 283 de elevi, dintre cari 112 Germâni, 105 Români, 36 Ruteni, 26 Polonesi, 2 Unguri, 1 Ceh, 1 Armean. După facultăți, Români se impart astfel: 57 la facultatea teologică, 32 la cea juridică, 14 la cea filosofică și 2 la farmacie.

Sciri bucurescene. *Delegații societăților germâne* au ținut o intrunire în scopul d'a se consvātuți asupra primirii ce trebuie să facă moștenitorului detron Rudolf și soției sale, pe timpul când vor visita Bucurescii. — *Aniversarea proclamării regatului* fiind salutată de țera întregă, numeroase felicitări au fost primite la palat. — *Colonelul Sachelarie* șeful statului maior al corpului I de armată a ținut sâmbetă conferință în cercul militar, asupra organizării honveților unguri.

Mulțămită publică. Budapesta, 1 aprilie 1884. Societatea literară „Petru Maior” a junimei române din Budapesta, în urma ofertelor intrate cu ocaziunea seratei literare-musicale ce a ținut la 15 martie a. e., își ține de plăcută cătorie a da espresiune mulțămitei sale acelor pré stimabili domni cari au binevoit a le contribui, și anume: Esc. Sale dlui Miron Romanul arhiepiscop și metropolit gr. or. 25 fl., Alesandru Farra consul român 20 fl., Nicolae Popea archimandrit și vicariu arhiepiscopesc 5 fl., Ioan cav. de Pușcariu septemvir 10 fl., dr. Iosif Gall deputat dietal 50 fl., Vin. Babeș 10 fl., George Mocioni 15 fl., Alesandru Mocioni 10 fl., Eugeniu Mocioni 10 fl., Ioan Vornica major ces. reg. 20 fl., Samuil Poruț consilier ministerial 10 fl., Atanasiu Cimponeriu jude la tabla reg 5 fl., Iuliu cav. de Pușcariu 10 fl., George Stupa farmacist 5 fl., dr. Ilarion Pușcariu protosincol arhiepiscopesc și asesor consistorial 1 galb., D. Dragonescu 5 fl., Teodor Pop proprietar în Lugoș 10 fl., Gerasim Raț 5 fl., George Szerb deputat dietal 5 fl., Dimitrie Ionescu 5 fl., Lazar Ionescu 5 fl., dr. Carol de Thorma profesor la universitate 5 fl., D. Bonciu notariu public în Arad 5 fl., L. Simonescu deputat dietal 3 fl., Dimitrie Mihalescu agent român 3 fl., Beleș 3 fl., Dr. Alesandru Grama profesor de teologie în Blaș 3 fl., Ioan Poruț secretar la consulatul român 2 fl., dr. Atanasiu Marienescu jude la tabla reg. 2 fl., Ioan Suciu 2 fl., Stefan Suciu 2 fl., Stefan Popoviciu 2 fl., George Popoviciu 2 fl., Gerard Venter 2 fl., dr. Constantin Radulescu 2 fl., V. Hangan-

advocat 1 fl., Cadariu 1 fl., Schelegian 1 fl., Ioan Dragoș 1 fl., Adam Mihailoviciu 1 fl., Remus Roșca rigoșant in drept 1 fl., George Chicin drd in drept 1 fl., N. N. 1 fl., H. H. 1 fl. Repetind mulțămăta societății noastre: profităm cu plăcere de ocaziunea de a rugă pe numiții oferenți să binevoiescă a primi asigurarea osebitei stime ce le-o păstrăm. *Dr. G. Crenicean* președ. *Gerasim Sêrb* secret.

Victor Hugo publică prin diarele franceze următorea scrisore: „Brasilia declară, că sclavia a fost desființată. Acăsta este scirea cea mare. Sclavia insemneză, că omul inlocuiesce animalul prin ômeni. Inteligența omenescă ce mai pôte remănê in om. in urma acestei vieți dobitocești, apartine aceluî domn după a cărui vointă și dispozițiune trebuie să lucreze sclavul. Din acăsta rezultă niște relațiuni inspăimântătore. Brasilia a dat sclaviei o lovitură otăritore. Brasilia are un împêrat care este mai mult ca un împêrat; este un om. Mergă el numai așa înainte. Il felicităm și-l onorăm. Mai înainte d'a se sfîrși acest secol, va perî sclavia de pe lume. Libertatea este o lege a omenirii. Constatăm într'un cuvânt situațiunea: barbaria se dă napoi, civilizațiunea merge nainte. *Victor Hugo.*“

O espozițiune de copii. O espozițiune de copii la Paris, spune dl Jules Claretie in „Le Temps“ din 21 marte, ecă lucrul de care vorbesce tötă lumea in acest moment. Până acum, spune dl Claretie, noi am iubit pe copii in mod discret; am mênținut pe noii născuți in penumbra lögânului. Acum s'au schimbat lucrurile. Nu dic, că emulațiunea, amorul propriu, mândria mamei seú a doicei nu vor produce miruni. Ambițiunea d'a vedê pe copilul ei premiat, va face pentru multe mame din vécul al noue-spre-decelea ceea ce predicele lui Rousseau făcuse pentru acele din vécul al opt-spre-decelea. Mamele nu vor mai visă de cât copii groși și grași, laureați dela nascere chiar. Ele nu-și vor pune altă întrebare de cât acăsta: „Cât cântăresce?“

Femeile din Japonia. Dintr'o lucrare apărută acum asupra Japoniei, estragem următorele date: „Obiceiuul favorit al femeilor, d'a-și tăgădui adevêrata vêrstă, adeca d'a o face mai mică, este considerat in Japonia ca o crimă, care atrage după sine c pedepsă aspră. Ceva mai mult, pe aici domnesce impunerea d'a-și arêta vêrsta prin port. Până la noue ani, fetele sânt legate in giurul capului cu un vél roșu; indata ce au ajuns la vêrsta d'a putê fi măritate, li se pun ace de argint in cap, și numărul acestora arêta câți ani au peste vêrsta de cincispre-dece ani. O vêduvă, care doresce să se mărite din nou, pune un ac mare negru in pêr; êr aceea care voiesce să păstreze credința repausatului, pörtă pêrul peptenat lins și atêrnând in jos“. La acăsta espunere, dl Savigne adaugă următorele observațiuni: „Da, acele arêta numărul anilor, dar Japonesele sciu să le ascundă atât de bine, in cât n'am putut vedê nici odată mai multe ca trei; êr toaleta vêduvelor neconsolate, n'o cunosc de cât din descriere“.

Pentru medicii de secs feminin. Refusul femeilor indiane, d'a se lăsă să fie căutate de medici bărbați, a provocat o agitațiune al cărei scop este, d'a face pe femeile care cunosc medicina să se ducă in Indii. In Bombay au fost subscribe in acest scop 50,000 rupii și un ôre-care dl Cama a dăruiit 12,000 livre sterlinge pentru inființarea unui spital pentru femei și copii, in care nu vor trebui să cureze de cât medici de secs feminin.

× **Necrolog.** *Stefan Ioanovici*, advocat in Budapesta, deputat al congresului gr. or. român bisericesc din Sibiu, al sinodului diecesan din Caransebeș și membru

al sinodului protopresbiteral din Făget, a incetat din viêtă in Budapesta la 25 marte in etate de 34 ani, jellit de părintele seu Alesandru Ioanovici protopresbiter gr. or. in Jebel lângă Timișora, de soru-sa Agrafina și de numeroși consangeni.

Ghicitură de cifre

de *Veturia Lazar Purcarețean.*

1.10.24.8. 11.22. 14.6.0. 21.10. 11.10.24.8.15.10. 11.22.10, 24.14. 11.10.6 17.1.6.14. 1.22. 10.15.22. 22.10. 11.10.6. 7.15.14.11.5.17. 17.6. 24.1.10.24.0.10.0.5.15: 7.10.0.10. 2.22.15. 5.1.18.6. 0.15.14.2. 14.17.15.15? 0.5.0.10.6. 11.10.24.8.15.10. 17.5. 10.8.11.6.15, 1.10. 17. 14.24. 7.6.15. 8.2. 015.10.24.8.10.7.6.15; 7.15.10.9.22.8.10. 6. 22.10. 17.6. 17.14.3.0.6.15.22, 17.22. 11.6. 6.24.17.2.6.15.22. 0.5.0. 6.14.3.6.15.22. 6. 12.14.21.1.10.24.

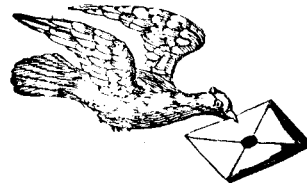
Terminul de deslegare e 16 aprilie. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea ghicitorei din nr. 11:

Din „Fericirea mea“ numai ea mai lipsesce.

Deslegare bună n'amu primit dela nimene.

Poșta Redacțiunii.

Dnei M. P. Am primit. Se vor publică in curênd.

Sucêra. A fost pagubă a depeșă, că tot nu se publică.

Cernauti. Bucovina nu aparține țêrilor de cari se va ocupă dl Jókai in etnografia proiectată de moștenitorul de tron. Acea parte se va redactă in Viena.

Dlui Gr. M. Nu se admit.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca 5-a in paresimi, Evang. dela Marcu c. 10 v. 1, a inv. 9.					
Duminecă	25	6	(†) Buna Vestire	5 30	6 35
Luni	26	7	Sob. Arch. Gavril	5 29	6 36
Marti	27	8	Cuv. Matrona	5 27	6 37
Mercuri	28	9	Cuv. Stefan și Ilarion	5 26	6 39
Joi	29	10	Sf. Mart. Vasilie	5 24	6 40
Vineri	30	11	Păr. Ioan Scărariul	5 22	6 42
Sâmbetă	31	12	Sf. Ipatia	5 20	6 43

Invitare la prenumerațiune.

Treiluniul prim, januarie—marte, se 'nceie cu nr. 13. Rugăm pe aceia, a căror abonamente espiră acuma și vreu să aibă foia noastră și mai departe, să binevoiescă a ne responde in 8 zile prețul de prenumerațiune. Fără bani nu se pôte trimite foia nimeniua. Cei ce nu vreu să mai fie abonați la foia noastră, sânt rugați a ne innapoiă numărul viitor, ca să-i ștergem din registrul abonaților noștri.

Totodată deschidem prenumerațiune nouă cu următorele condițiuni: pe april—dec. 7 fl. 50 cr., pe april—sept. 5 fl., pe april—junie 2 fl. 70 cr.

Mai avem câteva esemplare și din inceputul anului curent.

Editura Familiei.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**